ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

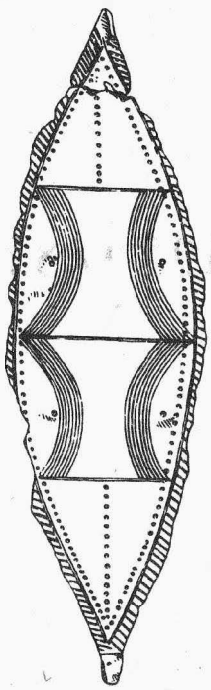

BRNO 1987

Metacarpus

GL	122,5	Bp	21,5	KD	12,5	Bd	23

Tibia

Bd	24	24,5

Capra aegagrus f. hircus

Processus cornualis

	W	W	M	M	M	M	M	M	M	M
UB	85	100	130	135	140	140	140	145	145	145
GDB	28	38	52	50	53	52	52	51	56	52
KDB	20	-	29	34	33	32	33	32	33	38

Metacarpus

Bp	25,5

Tibia

Bd	25

Equus ferus f. caballus

Radius

Bp	83,5	BFp	73,5	Bd	75

Metacarpus		Metatarsus		Tibia				Calcaneus	
GL	234	GL	265	KD	34	Bd	65	GL	106
KD	35	KD	32,5						
Bd	52	Bd	47						

Gallus gallus f. domestica

Femur

GL	67,5	Bp	14,8	KC	5,4	Bd	13

Sus scrofa

Humerus

KD	24,5	Bd	54

Literatur:

Driesch, A. von den, 1976: Das Vermessen von Tierknochen aus vor- und frühgeschichtlichen Siedlungen. München, 1-114.

Driesch, A. von den; Boessneck, J., 1974: Kritische Anmerkungen zur Widerristhöhenberechnung aus Längenmassen vor- und frühgeschichtlicher Tierknochen. Säugetierkund. Mitt., 22: 325-348.

Kratochvíl, Z., 1985: Tierknochenfunde aus Olomouc und Ivančice /I/. Acta Sc. Nat. Brno, 19/8/: 1-40.

Kratochvíl, Z., 1985a: Tierknochenfunde aus Olomouc und Ivančice /II/. Acta Sc. Nat. Brno, 19/9: 1-44.

OVĚŘENÍ GEOFYZIKÁLNÍHO MĚŘENÍ U DIVÁK /okr. Břeclav/

Miroslav Bálek, AÚ ČSAV Brno, Pavel Havlíček, ÚÚG Praha

/Obr. 26/

V průběhu roku 1984 uskutečnili pracovníci n.p. Geofyzika pod vedením V. Haška ve spolupráci s pracovníky AÚ ČSAV Brno geofyzikální měření u obce Diváky, o. Břeclav. Měřený prostor se nachází východně od obce na mírném jižním svahu a byl vytipován na základě pozemního pozorování tmavých struktur/informace J. Ungera/ jako potencionální archeologická lokalita s kruhovým objektem. Z údajů magnetometrického měření sestavená mapa izanomál vymezila v proměřené ploše ca 130 x 100 m dvě magnetické anomálie, které rovněž potvrdilo i doplňkové geoelektrické odporové měření /Bálek - Hašek - Měřínský - Segeth 1986/. V západní polovině měřené plochy směřovala mírně prohnutá anomálie v délce ca 130 m a šíři ca 15 m delší osou od JZ k SV. Druhá anomálie ve východní polovině měla rozmery 50 x 15 m a svou delší osou směřovala od SZ k JV. Obě magnetické anomálie tak tvořily přibližně oblouk, nikoliv však kruh.

Již z metodického hlediska bylo tedy vhodné úplně objasnit sledovaný jev, který můžeme často sledovat v různých podobách na našich polích a také proto, abychom mohli prohloubit a upřesnit poznatky nutné pro interpretaci výsledků geofyzikálních měření.

Na závěr roku 1985 byl proto v severovýchodní části proměřené plochy v místě magnetické anomálie /50 x 15 m SZ - JV/ vytyčen profil, který byl identický s profilem proměřeným rovněž geoelektrickou odporovou metodou a označen PF 1. Toto měření bylo součástí diplomové práce J. Zelenky obhájené na PF UK v

Praze. Sonda vyhloubená pomocí mechanizace v místě profilu PF 1 v délce 12 m /mezi metry 40 - 52/ a šířce 0,5 m do hloubky 0,5 m - 2,5 m nám umožnila odebrat vzorky půdy a zaznamenat průběh geologických vrstev. Hloubku výkopu určovala sledovaná úroveň podloží, přičemž jsme záměrně místy i do něj sondu prohloubili.

Zemními pracemi jsme získali dobrý přehled o půdních poměrech zájmového prostoru a rovněž důkaz, že nejde o objekt antropogenního původu. Jak rozborem půdních vzorků, tak přímým pozorováním profilu v terénu nebyly zachyceny žádné stopy antropogenní činnosti /absence - zlomků keramiky, mazanice, uhlíků, kamenných či kostěných artefaktů a kostí/ o čem svědčí homogenní výplň, bez zřetelného zvrstvení. V místě největší hloubky podloží na 42 m PF 1 / obr. 26:A / byly odebrány půdní vzorky v těchto úrovních od přirozeného povrchu: 1,00; 1,50; 2,00; 2,25; 2,50 m; mocnost ornice byla 0,4 m /obr. 26:B /.

Rozbor vzorku:

Vzorek č. 1 /42/1,00/ půda tmavě hnědá až černohnědá, silně humózní, méně soudržná s ojedinělými pseudomyceliemi $CaCO_3$, přeplavený černozemní A - horizont s ojedinělými kořínky rostlin.

Vzorek č. 2 /42/1,50/ půda tmavě hnědá až černohnědá, silně humózní, prokvetlá pseudomyceliemi $CaCO_3$, velmi slabě slídnatá černozem /A - horizont/.

Vzorek č. 3 /42/2,00/ půda tmavě čokoládově hnědá, humózní, hojně prokvetlá pseudomyceliemi $CaCO_3$, černozem /přemístěná?/.

Vzorek č. 4 /42/2,25/ půda světle hnědá s pseudomyceliemi $CaCO_3$, spraš.

Vzorek č. 5 /42/2,50/ půda okrová až světle žlutohnědá s hojnými pseudomyceliemi $CaCO_3$, velmi slabě písčitá spraš /nepatrně slídnatá/.

Shrnutím rozboru vzorků a terénního pozorování vyplývá, že do hloubky 2,25 m byla zachycena tmavě hnědá až černohnědá, humózní, hojně prokvetlá pseudomyceliemi $CaCO_3$, patrně po svahu slabě přemístěná černozem /humózní A - horizont/. V podloží byla okrová až světle žlutohnědá, s častými pseudomyceliemi $CaCO_3$, nepatrně slídnatá a písčitá spraš.

Z uvedeného rozboru celkem jednoznačně vyplývá, že v našem případě jde o projev půdních změn - tedy o geologické záležitosti nikoliv o jev způsobený činností člověka. Tyto poznatky mají velký význam pro správnou klasifikaci obdobných jevů pozorovaných v terénu pozemním či leteckým průzkumem.

Literatura:

Bálek, M. - Hašek, V. - Měřínský, Z. - Segeth, K. 1986: Metodický přínos kombinace letecké prospekce a geofyzikálních metod při archeologickém výzkumu na Moravě, AR XXXVIII, 568.

Beglaubigung geophysikaler Messungen bei Diváky /Bez. Břeclav/. Im Verlaufe des Jahres 1984 tätigten Mitglieder des VEB Geofyzika Brno, in Zusammenarbeit mit Mitgliedern des AÚ ČSAV Brno, geophysikale Messungen bei der Gemeinde Diváky, Bez. Břeclav. Der vermessene Raum befindet sich östlich von der Gemeinde, auf einem mässigen Südhang und wurde von J. Unger als eine potentionelle archäologische Lokalität mit einem Kreisobjekt ausgesucht. Auf der vermessenen Fläche hat man zwei magnetische Anomalien identifiziert. Die eine befand sich in der westlichen und die andere in der östlichen Hälfte. Von methodischer Sicht war es angebracht diese Erscheinung zu klären, damit wir die für die Interpretation der Ergebnisse der geophysikalen Messung notwendigen Erkenntnisse präzisieren können. Zum Abschluss des Jahres 1985 hat man im NO-Teil der vermessenen Fläche ein Profil abgesteckt, das mit dem durch die geoelektrische Widerstandsmethode vermessenen Profil identisch ist, und als PF 1 bezeichnet. Der Suchgraben, den wir in einer Länge von 12 m, einer Breite von 0,5 m und einer Tiefe von 0,5 - 2,5 m vorgenommen haben, ermöglichte uns Bodenproben abzunehmen und den Schichtenverlauf zu vermerken. Aus den Terrainarbeiten gewannen wir eine Übersicht von den Bodenverhältnissen und den Beweis, dass es sich nicht um ein Objekt anthropogenen Ursprunges, sondern um eine Ausserung von Bodenveränderungen - also um geologische Angelegenheiten, handelt. Diese Erkenntnisse haben eine grosse Bedeutung für die richtige Klassifizierung ähnlicher Erscheinungen, die man im Terrain durch Begehung oder durch Luftbildbeobachtungen ermitteln kann.

VYUŽITÍ A OVĚŘENÍ LETECKÉHO SNÍMKOVÁNÍ V ARCHEOLOGII NA MORAVĚ V ROCE 1985

Miroslav Bálek, AÚ ČSAV Brno

/Tab. 15 - 18/

Letecké snímkování na AÚ ČSAV v Brně bylo v letošním roce zaměřeno na systematickou práci, která bezprostředně navazovala a rozvíjela činnost minulých let v oblasti leteckého snímkování v archeologii. Kromě toho jsme přistoupili k ověřování již získaných informací pomocí geofyzikální metody tj. magnetometrickým měřením a archeologickou metodou - drobnými sondážními pracemi.

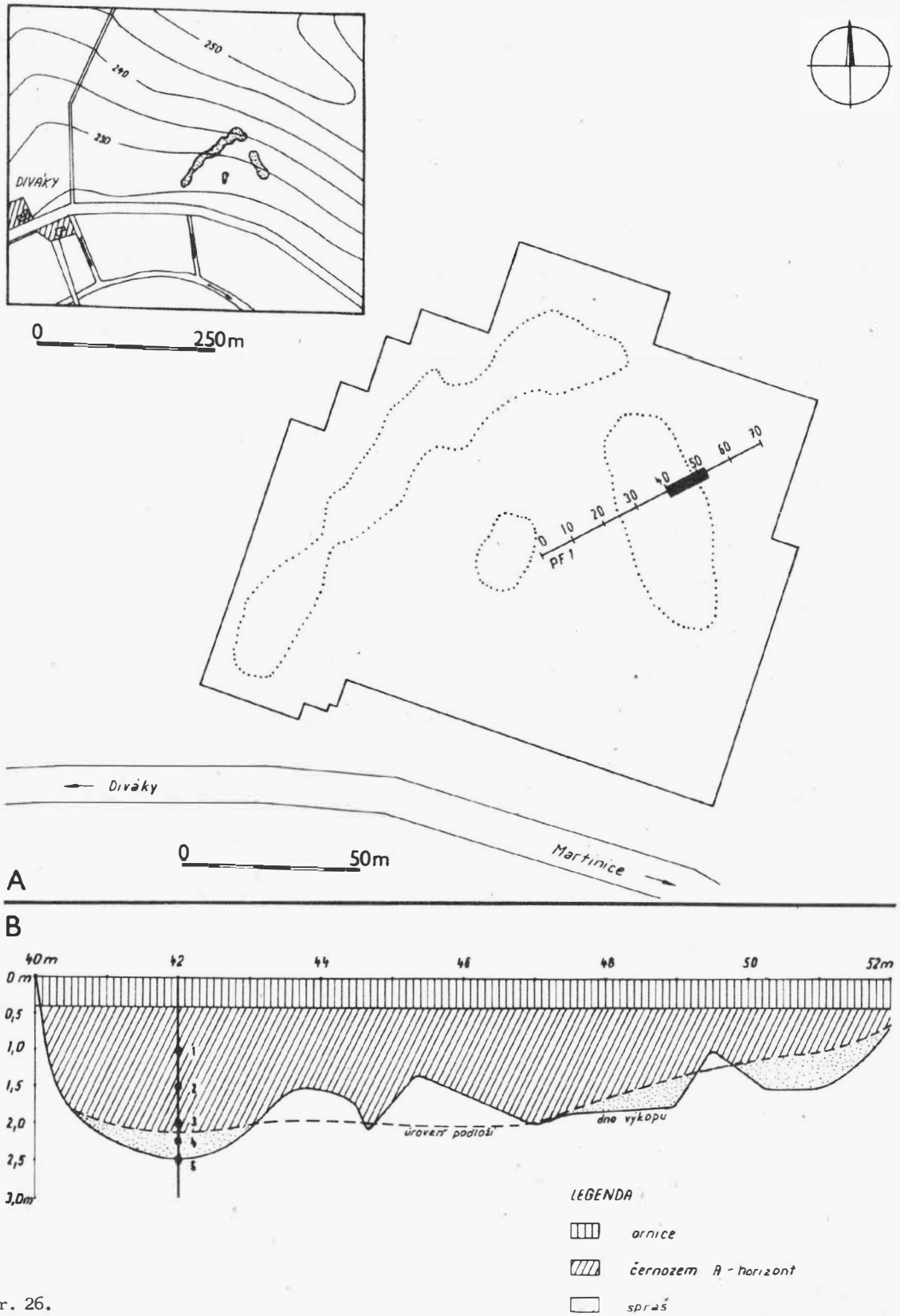

Obr. 26.
Diváky /okr. Břeclav/. A mapka s proměřenou plochou a vyznačenými magnetickými anomáliemi, profilem PF 1 a prozkoumanou plochou; B profil sondy s vyznačením polohy odběru vzorků. - A Karte mit vermessener Fläche und gekennzeichneten magnetischen Anomalien, dem Profil PF 1 und der untersuchten Fläche; B Sondenprofil mit Markierung der Lagen der Probenabnahme.

PŘEHLED VÝZKUMU 1985

Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné